

răspund cel mai bine repertoriilor și ambițiilor de spectacol, caracteristice acestor direc-tori; în același timp, în trupă se întâmplă să rămână nefolosiți interpreți deosebit de înzestrați, de asemenea personalități distincte, care nu se apropie îndeajuns de stilul și preocupările conducătorului de ansamblu, dar care ar putea ușor să-și găsească întrebuin-țare pe măsura lor în alte colective și în concepția altui conducător de teatru. Un ani-mator de teatru începe să existe atunci când configurația colectivului exprimă liniile de forță ale concepției lui despre teatru. Aș da deci o sugestie pentru rezolvarea acestei probleme, care ne preocupă în mod acut: o dezbatere largă între conducătorii de tea-tru, în legătură cu structura și evoluția colectivelor noastre teatrale, dar o dezbatere care să vizeze concret posibilitățile reale de modificare a situației actuale, cu o mare grijă față de forțele noastre actoricești, atât de bogate.

◆ GYÖRGY HARAG

S-a născut în lumea teatrelor următoarea formulă: „teatrul lui Beligan“, „teatrul lui Ciulei“, „teatrul lui Lovinescu“, „teatrul lui Penciucescu“. Este un simptom foarte bun. Teatrele despre care e vorba nu realizează doar spectacole, ci creează mult mai mult — promit, de pildă, diferențierea unor curente, a unor atitudini teoretice originale. Cred că fenomenul implică dezvoltarea noastră în spiritul celei mai sănătoase, celei mai stimu-latoare competiții artistice.

◆ HORIA LOVINESCU

Am convingerea că modificările aduse de stagiunea care se încheie se datoresc exact teatrelor care s-au restructurat. Aceste schimbări nu privesc numai repertoriul, ci vizează instaurarea unui stil de muncă în teatru. Sigur că ar fi prezumțios și chiar neseri-os să susținem că vreunul din aceste teatre și-a găsit profilul. Pentru o asemenea auto-definire, cred că sînt necesare cel puțin două stagii.

◆ VALENTIN SILVESTRU

Preocupările teatrelor de Comedie, „Nottara“, „Bulandra“, Mic sînt interesante, reprezentative și de perspectivă. Unele din aceste preocupări se vor defini în răstimpul a două-trei stagii, căci un organism teatral, mai ales de structură aluvionară — cum sînt unele din cele de mai sus, cu prea mulți actori în trupă —, nu se constituie de pe o zi pe alta și liniile sale de activitate se desenează în cursul unui proces mai îndelungat de clarificare și, aș spune, de delimitări.

Totodată, ar trebui semnalate și preocupările de configurare a repertoriului național la Teatrul Național „I. L. Caragiale”, organizarea armonioasă a ansamblului actoricesc la Naționalul ieșean, spiritul novator al Teatrului din Piatra-Neamț, orientarea spre o cultură teatrală mai elevată la Cluj, Timișoara, Sibiu, încercările consecvente ale Teatrului Muncitoresc C.F.R. de a afirma un concept modern de teatru popular — și alte date similare. Am impresia că într-o mișcare teatrală de o unitate organică, așa cum este a noastră, profilarea principalelor teatre nu se poate face în unități puține și izolate. Și că fizionomiile distincte ale teatrelor sînt într-o interdeterminare continuă cu personalitatea teatrului în ansamblul său.

5. REGIA

◆ DINA COCEA

Un tînăr are totdeauna foarte multe lucruri de spus, și în foarte mare măsură, mișcarea regizorală de la noi este un fenomen de tinerete. E firesc, deci, ca acei care lucrează în acest domeniu să selecționeze mai greu, să opteze deocamdată anevoie, să aleagă nu totdeauna ceea ce este categoric just. Fenomenul este absolut normal și nu trebuie să-i punem nici o stavilă — trebuie cel mult să încercăm să-l canalizăm. Important este că avem o regie foarte, foarte bogată. Selecția justă e o problemă de maturitate și, în privința aceasta, cred că directorul de teatru are un cuvînt greu de spus. El este cel obligat să facă selecția, atunci cînd regizorul este prea tînăr pentru ca să hotărască singur ce e bun și ce e mai puțin bun în munca sa; el trebuie să îndrumeze dezvoltarea regizorului. Desigur nu vor putea îndeplini bine o asemenea muncă decît acei directori care sînt ei înșiși oameni de teatru creatori. Dar lor trebuie să li se acorde încredere. Există la noi un principiu fals: acela al respectului absolut față de concepția regizorală, chiar atunci cînd aceasta se arată evident deficitară. Ar trebui să facem mai net deosebirea dintre spiritul anarhic și drepturile reale ale creatorului, ar trebui să știm să acceptăm autoritatea reală a unui bun conducător de teatru.

Aș vrea să mai insist asupra unei idei la care țin mult: fiecare spectacol, după părerea mea, trebuie să exprime în spirit contemporan conținutul unei opere, și prin aceasta *stilul* operii respective, *stilul* autorului.

Mijloacele proprii de expresie ale regizorului — *stilul* său — nu pot contraveni *naturii* textului, și nici nu cred că e bine ca în spectacol să precumpănească *stilul* unui regizor în dauna *stilului* dramaturgului. Dacă fiecare spectacol nou va reprezenta numai *stilul* regizorului — ceea ce se întîmplă adesea în teatrul nostru —, atunci în cîtiva ani vom putea vedea 20 de piese diferite jucate în același fel. Nu ajungem așa la o uniformitate stilistică îngrozitoare? Nu riscăm să-l vedem doar pe regizorul talentat, pe Esrig, sau Moiescu, sau alții, acolo unde ar trebui să-i cunoaștem pe Shakespeare, Albee, Dürrenmatt, Caragiale? Și aceasta nu înseamnă să ajungem, altfel decît prin dogmatism, tot la o sărăcire a faptului scenic, tot la monotonicitate?

◆ OCTAVIAN COTESCU

Aș putea să spun că, pentru mine, ca pentru orice actor care joacă astăzi, regizor este acela care-l invită pe interpret să colaboreze, să participe la elaborarea spectacolului, să pătrundă activ în complexitatea ideilor și substanța vieții însuflețite pe scenă. Colaborarea cu Pintilie a contribuit la construirea unor trepte solide în evoluția mea ca actor. Din acest punct de vedere sînt de acord cu orientarea generală a mișcării tinere din regia noastră, poate chiar cu unele teribilisme ale lui Dinu Cernescu, în măsura în care acestea îl ajută să devină matur. Dar nu pot fi de acord cu regizorul care face din colaboratorii săi marionete, executanți mecanici. Spectacolul trebuie să fie rezultatul însurii totale de către actori a tuturor ideilor pe care regizorul vrea să le comunice specta-